

noster, sive nobis viventibus, ^{o-o} seu vero ^o post mortem nostram ad aetatem legitimam, hoc est ad annos aetatis suae^p quindecim completos pervenerit, tenebitur illis id totum praestare, quod antecessores nostri reges Poloniae, et nos ipsi praestitimus ex debito, ad quod eius Maiestatem ut filium et^q successorum nostrum tenore praesentium obligamus, videlicet quod iurare debebit omnia iura, libertates, privilegia, litteras, immunitates Regni nostri Poloniae ^r ecclesiasticas et saeculares, ecclesiis, ipsi quoque Regno Poloniae^r, eiusdemque praelatis, baronibus, nobiles, civibus, incolis et quibuslibet^s personis cuiuscumque status acⁱ condicionis existentibus, donatas et concessas per divos praedecessores nostros, principes, reges et quoscumque dominos et heredes Regni Poloniae, ^u praesertim vero per divos Cazimirum antiquum, Ludovicum, Vladislaum proavum^v, Vladislaum patrum, magnum^w Casimirum avum^x, Ioannem Albertum et Alexandrum fratres germanos nostros, patruos vero suos reges Poloniae, et per nos metipso^y, patrem eius^u, iustas et legitimas manutenere^z, servare, custodire, attendere^{aa} in omnibus condicionibus atque punctis, et omnia illicite ab eodem regno alienata aut^{ab} distracta^{ac} pro posse suo^{ad} ad proprietatem eiusdem regni nostri aggregare. Terminus etiam ipsius Regni Poloniae non minuere sed pro posse suo, dilatare et defendere. Et quamdiu hoc ipsum^{ae} iuramentum maiestas sua non praestiterit et huic debito suo^{af} regio non satisfecerit, ipsi universi regnicolae nostri ad tradendam illi possessionem et dominium regni, et ad servandum iuramentum et ad praestandam fidelitatem et oboedientiam suam, eius maiestati non erunt astricti neque obligati. Verum quandocumque supradictis omnibus idem serenissimus^{ag} filius noster in aetate legitima existens satisfecerit, et huiusmodi ^{ah} iuramentum debitum^{ah} praestiterit, universi regnicolae et subditi nostri, illi post mortem nostram, uti vero et legitimo domino et regi suo coronato, omnem fidelitatem, oboedientiam^{ai} et obsequia, secundum iuramentum a se illi factum et debitum suum praestare et exhibere tenebuntur. ^{aj} Harum testimonio litterarum, quibus^{ak} sigillum nostrum est appensum. Datum^{aj} Cracoviae in conventu^{al} generali sabbato proximo ante dominicam Letare anno ^{am} Domini millesimo quingentesimo tricesimo [26 III 1530], regni vero nostri anno vigesimo quarto. Petrus episcopus et vicecancellarius^{am}.

IV. IUS ORDINUM PRUSSIAE IN ELECTIONE REGUM

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae etc. dominus et heres. Manifestum facimus universis, quia licet privilegia et libertates statibus et ordinibus terrarum nostrarum Prussiae, tam ecclesiasticis quam saecularibus, a maioribus nostris concessa et concessae, ac per nos confirmata et confirmatae, inter alia id potissimum contineant, ut dicti ordines et status Prussiae ad futurorum regum Poloniae, quotiescunque super electione et coronatione illorum deliberationem fieri contingat, ad electionem et coronationem vocari et admitti debeant. Quia tamen in eligendo serenissimo principe domino Sigismundo Secundo, rege Poloniae et magno duce Lithvaniae, filio nostro charissimo hoc ipsum praetermissum est, non data quidem opera, sed quod nobis viventibus et regno nondum vacante, magisque Divina ordinatione quam humano consilio, electio ipsa maiestatis suae contigit. Considerantes tantam praedictorum statuum et ordinum terrarum nostrarum Prussiae, erga nos et serenissimam familiam nostram, fidem, affectum et observantiam, ut hanc ipsam electionem serenissimi filii nostri, praeter vocationem eorum factam approbaverint, et similiter ipsum eligendo ratam atque gratam habuerint, nolentesque, ut per huiusmodi electionem ad quam vocati non erant, aliquid in posterum

^{o-o} sive etiam VL. ^p Ostatnie dwa wyrazy opuszczono w VL. Opuszczone w AT. ^{r-q} W AT opuszczone. ^s quibuscumque VL. ^t et VL. AT. ^{u-u} W VL cały ten wywód ujęto w nawias. ^v avum VL. ^w Opuszczone w VL. ^x W VL poprawiono na: patrem. ^y W rękopisie: metipso. ^z manutenetene AT. ^{aa} attentare VL. ^{ab} et AT. ^{ac} districta VL. ^{ad} AT dodaje w nawiasie: scil. recuperare. Opuszcza następnie 17 wyrazów, aż po: dilatare. ^{ae} Wyraz w VL opuszczony.

^{af} Wyraz w VL opuszczony. ^{ag} sermus. AT. ^{ah-ah} debitum iuramentum VL. ^{ai} et oboedientia VL. ^{aj-aj} W AT: harum testimonio litterarum, datarum. ^{ak} VL dodaje: in fidem. ^{al} conventionem VL.

^{am-am} Domini 1530, regni nostri anno 24. Petrus Tomicki, Episcopus et Vice Cancellarius; AT: 1530, regni nostri 24.

privilegiis et libertatibus dictorum statuum et ordinum earundem terrarum nostrarum Prussiae derogaretur. Decernimus, ut deinceps quotiescunque regem decedere et regnum vacare aut electionem quomodocunque celebrari contigerit, domini consilarii ordinis utriusque Regni Poloniae, antequam ad electionem procedant, prius praedictos status et ordines terrarum Prussiae de hac ipsa novi regis electione certiores faciant, ac eosdem ipsos status, secundum antiquam consuetudinem et contenta privilegiorum eorum, ad eam vocent et admittant. Volentes praeterea pro tanta eorum in nos et filium nostrum charissimum integritate, vicissim eis providere, ut et ipsi in suis iuribus et privilegiis ac libertatibus consuetudinibusque approbatis absque ullo conservarentur detrimento, pollicemur illis praesentibus litteris nostris quod quandocunque ipse serenissimus filius noster, post mortem nostram, ad aetatem legitimam, nempe ad annos quindecim completos, perveniens possessionem regni et dominiorum nostrorum adire voluerit, tenebitur illis id tetum praestare, quod antecessores nostri reges Poloniae et nos ipsi praestitimus ex debito, ad quod eius maiestatem, ut filium et successorum nostrum, tenore praesentium obligamus, videlicet quod iurare debebit omnia iura, libertates et privilegia, litteras immunitatesve earundem terrarum Prussiae, tam ecclesiasticas quam saeculares, ecclesiis, tum ipsis terris earundemque praelatis, baronibus, nobilibus, civibus, incolis et quibuslibet personis, cuiuscunque status et conditionis existentibus, per divos antecessores nostros principes tam spirituales quam saeculares reges et dominos terrarum praedictarum iuste et legitime donatas et concessas, et per nos metipsos confirmatas manutenere, servare, custodire et attendere, in omnibus conditionibus atque punctis, et omnia illicite ab eisdem terris alienata aut distracta, pro posse suo, ad proprietatem earundem terrarum recuperare, terminos etiam earum non minuere, sed pro virili defendere et dilatare. Et quamdiu hoc ipsum iuramentum maiestas sua non praestiterit, et huic debito suo regio non satisfecerit, ipsi universi status et ordines earundem terrarum et civitatum nostrarum Prussiae ad servandum iuramentum suum, quod maiestati suae praestiterunt, non erunt adstricti neque obligati. Verum quandocunque post mortem nostram supradictis omnibus idem serenissimus filius noster, in aetate legitima existens satisfecerit, et huiusmodi iuramentum debitum praestiterit, universi earundem terrarum nostrarum Prussiae status et ordines subditi nostri, illi ut vero et legitimo domino et regi suo coronato omnem fidelitatem et oboedientiam obsequiaque secundum iuramentum a se illi factum praestare et exhibere tenebuntur. In cuius rei testimonium, sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum in conventu generali Cracoviensi, feria sexta ante dominicam Iudica proxima, anno Domini 1530 [1 IV 1530], regni vero nostri 24. Christophorus de S[chidlovicz] castellanus et capitaneus Cracoviensis et Regni Poloniae cancellarius subscripsit.